

Tempus

Om man skulle försöka ringa in en enskild faktor i en lärares vardag som utgör det största hindret för att göra ett riktigt bra jobb, så är det: Tid.

Tiden räcker helt enkelt inte till. Både för att den andel av arbetstiden som handlar om lektionsförberedelser har minskat betydligt på bekostnad av den tid man måste lägga på administration, men också för att behovet av individuellt stöd till enskilda elever är större än någonsin, inte minst av språkliga skäl.

Det är frustrerande när 15 elever räcker upp handen under en matematiklektion och det är tio minuter kvar av lektionen. Tiden räcker inte ens till för eleverna att ställa sina frågor, utan minst en handfull kommer att lämna lektionen utan möjlighet att komma vidare i sin mattebok. Risken är överhängande att den stressade läraren inte har ro att analysera roten till varför eleven inte förstår. Det går an för dem som har någon vuxen eller äldre syskon hemma som de kan fråga, men så väl är det långt ifrån alltid, i synnerhet om man råkar bo i socialt utsatta områden.

Pedagogisk forskning visar att om man hade haft möjlighet till 1-1 undervisning (det vill säga om man bara hade en enda elev i undervisningen) så skulle i stort sett varje normalbegåvad elev kunna prestera toppresultat, och de flesta elever som underpresterar skulle kunna nå upp till normal kunskapsnivå. Det här är givetvis en utopi i dagens svenska skolvärld och i världen i stort.

Det finns en möjlighet att AI-stöd snart skulle kunna innebära ett steg i rätt riktning genom att inte bara konstatera vilka fel en elev gör, utan också förmedla information om anledningen till den felaktiga tankeformen. Vi är inte där idag, men forskningen går fort inom området, och det finns redan prototyper tillgängliga på marknaden.¹

Redan i början av 1980-talet ställdes frågan: Kommer datorer att ersätta lärarna? Det kloka svaret då som nu var att den lärare som *kan* ersättas av en dator också *bör* ersättas av

en dator. Det där låter krasst och teknokratiskt, men det finns en djupare dimension i svaret som är viktigt att uppmärksamma. Det är att du som lärare har en mycket viktigare roll än att bara förmedla kunskap på ett strukturerat och genomtänkt sätt. Pedagogik och didaktik är definitivt viktigt att behärska, men sådant kan faktiskt en dator också tillämpa när den programmerats av skickliga pedagoger. Det datorn däremot inte förmår kommunicera är den personliga dimensionen och det sociala samspillet.

Innebär det att din roll som lärare ska reduceras till att gå omkring i klassrummet och vara social i största allmänhet? Inte alls, men det kommer att finnas inlärningssituationer i framtiden när bra AI-hjälpmiddel kan tjänstgöra som duktiga lärarsisterter.

En dator tycker inte om sina elever, en dator bryr sig inte om sina elever. Det gör du. Vi skrev för några år sedan² om Jesus fenomenala undervisningsmetodik utifrån en bok av professor emeritus Tomas Kroksmark med titeln Didaskalos. Men Jesus hade en egenskap som Kroksmark missade att omnämna i boken - nämligen att han älskade sina lärlingar. Genom att undervisa inte bara med skicklighet utan också med kärlek går det att forma kunniga, kreativa, djärva och harmoniska samhällsmedborgare nu som då, med och utan AI. I fråga om kärlek, empati och omtanke om dina elever kommer du aldrig att bli utkonkurrerad av någon AI-bot. Kunskap och den Helige Ande är en oslagbar kombination även i klassrummet!

/Redaktionen

NOTER

1. Ett exempel är Khan academy. En kort video i form av ett TED-talk hittar du på: <https://www.youtube.com/watch?v=hJP5CqnTrNo> (kortare: bit.ly/G423-14)
2. Genesis nr 3 sep 2019 s. 47: <https://genesis.nu/magasin/tidigare-nummer/genesis-2019-3/> (bit.ly/G423-15)